

ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหารโรงพยาบาลส่งเสริม

สุขภาพตำบล จังหวัดอ่างทอง

Factors Affecting the Management Performance of Administrative Committees in Sub-District Health Promoting Hospital, Ang Thong Province

อัญชิสา อยู่สบาย (Anchisa Yoosabai)* ช่อทิพย์ บรมธนรัตน์ (Chawthip Broromtanarat)**

วารangkana จันทร์คง (Warangkana Chankong) ***

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงวิเคราะห์ ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และการรับรู้บทบาทหน้าที่ (2) ศึกษาการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการ (3) ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และการรับรู้บทบาทหน้าที่ ที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการ และ (4) ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอ่างทอง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีเลือกเฉพาะเจาะจงในกลุ่มประธานคณะกรรมการ และเลขานุการของคณะกรรมการ บริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอ่างทอง จำนวน 76 แห่ง ๆ ละ 2 คน รวม จำนวนทั้งหมด 152 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ที่มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุแบบขั้นตอน

พบว่า (1) ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอ่างทอง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 45.32 ปี สถานภาพสมรสคู่ ระดับการศึกษาปริญญาตรี ประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการบริหาร เฉลี่ย 1.95 ปี แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน อยู่ในระดับสูง ส่วนการรับรู้บทบาทหน้าที่ในภาพรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างความร่วมมือด้านการบริหารจัดการ ด้านการเชื่อมต่อกับหน่วยงานองค์กรเครือข่าย และด้านการสนับสนุนทรัพยากร อยู่ในระดับปานกลาง (2) การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในภาพรวม และรายด้านทั้ง 3 ด้าน อยู่ ในระดับปานกลาง (3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 คือ แรงจูงใจในภาพรวมและการรับรู้บทบาทในภาพรวมสามารถทำนายการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการ ได้ร้อยละ 71.90 และ (4) ปัญหาและอุปสรรคคือ คณะกรรมการบริหารมีหลายบทบาทจึงไม่สามารถเข้าประชุมได้ และขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการ ข้อเสนอแนะควรมีแนวทางและนโยบายการคัดเลือกคณะกรรมการที่ชัดเจน มีเบี้ยประชุม รวมทั้งการจูงใจอบรมให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการให้แก่คณะกรรมการบริหาร

คำสำคัญ ปัจจัย การปฏิบัติงานด้านบริหาร คณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

* นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช anchisa97@hotmail.com.

** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช chaw_dr@yahoo.com

*** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช pwarang_p@yahoo.com

Abstract

The purposes of this survey research were to: (1) study the factors of personal characteristic, job motivation, and perception of the role performances; (2) study management performance; (3) analyze the factors of personal characteristics, job motivation, and perception of the role performance affecting the management performance of administrative committees in Sub- District Health Promoting Hospital, and (4) identify the problems, obstacles and offer the suggestions of management performance.

The study samples were purposive sampling in the a group of chairman and secretary of administrative committees in 76 sub- district health promoting hospitals in Ang Thong province, in a total of 152 persons. Data were collected by using a questionnaire with the reliability value of Cronbach's alpha coefficient of 0.95. Data were analyzed by using descriptive statistics and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results revealed that: (1) most of the administrative committees were female with average age 45.32 years, finished a bachelor's degree, with average 1.95 years of administrative committees. The total job motivation, motivation factors, and supportive factor were at the high level. But the perception of role performance in overall and 3 perspectives: in building a co-operative in management, linkage of organizational network, and supporting resources were at the moderate level; (2) the management performance in overall and 3 perspectives were at the moderate levels; (3) the factors significantly affecting the role performance of administrative committees were job motivation and the perception of role performance ($p < .001$). The overall motivation and perception of role could predict management performance 71.90% ; and (4) the problems and obstacles were the administrative committees had many roles, they could not join meeting and their lack of knowledge of management . The suggestions were that it should have the explicit guideline and policy for recruitment of administrative committees, give some allowance for meeting, and provide training knowledge of management for all administrative committees.

Keywords: Factors, Management performance, Administrative committees, Sub-District Health Promoting Hospital

บทนำ

ในปีพ.ศ. 2553 ในสมัยรัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้ปรับปรุงระบบบริการด้านสาธารณสุข ลงทุนพัฒนาระบบบริการสุขภาพของภาครัฐในทุกกระดับให้ได้มาตรฐาน โดยยกระดับสถานีอนามัยเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) โดยยกระดับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้ครบในปิงบประมาณ 2554 (คู่มือการบริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ปี พ.ศ.2552 หน้า13) ซึ่งโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีขอบเขตการดำเนินการบริการสาธารณสุขผสมผสาน ทั้งด้านการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพ ในด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการบริหารงานโดยคณะกรรมการพัฒนาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ คือการสร้างความร่วมมือด้านการบริหารจัดการ ด้านการประสานเชื่อมต่อกับ หน่วยงาน องค์กรเครือข่ายต่างๆ ให้การบริการร่วมกัน และสนับสนุนด้านทรัพยากรจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และมีการดำเนินงานต่อเนื่องมาเป็นเวลา 3 ปี (คู่มือการบริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ปี พ.ศ.2552 หน้า13)

จังหวัดอ่างทองได้เริ่มมีการดำเนินงานพัฒนา รพ.สต. มาตั้งแต่ปีพ.ศ.2552 โดยใช้แนวทางการดำเนินงานตามกระทรวงสาธารณสุขแต่ยังมีได้มีการประเมินผลการดำเนินงานในเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการพัฒนาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล การศึกษาที่ผ่านมาพบปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ มีปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล แรงจูงใจในการปฏิบัติงานและการรับรู้บทบาทหน้าที่(ณัฐปภัฏ สันวิจิตร,2550) ทำให้ผู้วิจัยนำตัวแปรดังกล่าวมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอ่างทอง ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาทำให้ผู้วิจัยทราบถึงปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอ่างทอง รวมทั้งศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการบริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอ่างทอง เพื่อเป็นแนวทางให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ใช้ในการวางแผนการพัฒนา และการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานด้านการบริหาร รพ.สต. รวมทั้งให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอ่างทอง ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป ซึ่งจะส่งผลต่อสุขภาวะที่ดีของประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และการรับรู้บทบาทหน้าที่ด้านการบริหาร ของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดอ่างทอง
2. การปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอ่างทอง
3. ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และการรับรู้บทบาทหน้าที่ด้านการบริหารจัดการที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอ่างทอง
4. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอ่างทอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการศึกษาวิจัยเชิงวิเคราะห์ (Analytical Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เลือกเฉพาะเจาะจง คือ ประธานและเลขานุการคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดอ่างทอง จำนวน 76 แห่งๆ ละ 2 คน จำนวนทั้งหมด 152 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการวิจัย แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่คำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การรับรู้บทบาทหน้าที่ การปฏิบัติงานด้านบริหารจัดการ และปัญหาอุปสรรค หาค่าความตรงด้านเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.8 หาค่าความเที่ยงโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามในภาพรวมเท่ากับ 0.95 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามโดยการประสานงานผ่านผู้ช่วยสาธารณสุขอำเภอและสาธารณสุขอำเภอ ระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2555 – เมษายน 2555 แล้วจึงนำมาข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องและลงรหัส และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. **คุณลักษณะส่วนบุคคล** ของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอ่างทอง พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.30 โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 45.32 ปี ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 60.50 รายได้เฉลี่ย 24,684.01 บาทต่อเดือน สถานภาพสมรสคู่ มีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการบริหารและเลขานุการ ร้อยละ 50 และมีประสบการณ์ในการเป็นคณะกรรมการบริหาร รพ.สต. เฉลี่ย 1.95 ปี

2. **แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน** ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ปัจจัยจูงใจ และปัจจัยก้ำจุน ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาปัจจัยจูงใจรายด้านพบว่า ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับสูง ส่วนด้านการได้รับการยอมรับนับถือและความก้าวหน้าในตำแหน่งอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยก้ำจุนเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านนโยบายการบริหารงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน และด้านชีวิตความเป็นส่วนตัว อยู่ในระดับสูง ส่วนด้านสภาพการปฏิบัติงาน และด้านเงินเดือน/ค่าตอบแทนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอ่างทอง N=152

แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับแรงจูงใจ
1. ปัจจัยจูงใจ	3.59	1.22	สูง
1.1 ด้านความสำเร็จในการทำงาน	4.01	1.02	สูง
1.2 ด้านการยอมรับนับถือ	3.35	1.10	ปานกลาง
1.3 ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ	3.76	0.89	สูง
1.4 ด้านความรับผิดชอบ	3.50	1.03	สูง
1.5 ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง	3.37	1.08	ปานกลาง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2
The 2nd STOU Graduate Research Conference

ตารางที่ 1 (ต่อ)

แรงงูในการปฏิบัติงาน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับแรงงูใจ
2. ปัจจัยำจุ	3.68	0.88	สูง
2.1 ด้านนโยบายการบริหารงาน	4.25	0.98	สูง
2.2 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	3.90	0.96	สูง
2.3 ด้านสภาพการปฏิบัติงาน	3.41	0.85	ปานกลาง
2.4 ด้านเงินเดือนและค่าตอบแทน	3.03	1.09	ปานกลาง
2.5 ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน	3.73	0.61	สูง
2.6 ด้านชีวิตความเป็นส่วนตัว	3.80	0.83	สูง
แรงงูใจในการปฏิบัติงานในภาพรวม	3.63	1.05	สูง

3. การรับรู้บทบาทหน้าที่ด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างความร่วมมือด้านบริหารจัดการ ด้านการประสานเชื่อมตอกับหน่วยงานองค์กรเครือข่ายต่างๆ ให้การบริการร่วมกัน และด้านการสนับสนุนทรัพยากร จากทุกภาคส่วน ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้บทบาทหน้าที่ด้านการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการบริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอ่างทอง ในภาพรวม และรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.01, 3.14, 3.15$ และ 2.79 ตามลำดับ) ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการรับรู้บทบาทหน้าที่ด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอ่างทองจำแนกรายด้าน

การรับรู้บทบาทหน้าที่ด้านการบริหารจัดการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการรับรู้บทบาทหน้าที่
1. ด้านการสร้างความร่วมมือด้านบริหารจัดการ	3.14	1.30	ปานกลาง
2. ด้านการประสานเชื่อมตอกับ หน่วยงาน องค์กรเครือข่าย	3.15	1.34	ปานกลาง
3. ด้านสนับสนุนด้านทรัพยากร	2.79	1.25	ปานกลาง
รวม	3.01	1.29	ปานกลาง

4. การปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างความร่วมมือด้านบริหารจัดการ ด้านการประสานเชื่อมตอกับ หน่วยงาน องค์กรเครือข่ายต่างๆ ให้การบริการร่วมกัน และสนับสนุนด้านทรัพยากร จากทุกภาคส่วน พบว่า การปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอ่างทอง ในภาพรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.90, 3.03, 3.08$ และ 2.59 ตามลำดับ) ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ด้านการบริหารจัดการของ

คณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอ่างทองจำแนกตามด้าน

การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1.ด้านการสร้างความร่วมมือด้านบริหารจัดการ	3.03	1.21	ปานกลาง
2.ด้านการประสานเชื่อมต่อกับ หน่วยงาน องค์กรเครือข่าย	3.08	1.35	ปานกลาง
3.ด้านสนับสนุนด้านทรัพยากร	2.59	1.29	ปานกลาง
รวม	2.90	0.95	ปานกลาง

5. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการพัฒนาโรงพยาบาล

ส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดอ่างทอง (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) และคะแนนมาตรฐาน (Beta) การทดสอบค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณและค่าสัมประสิทธิ์ การตัดสินใจในพหุคูณ โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบ
ขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตัวแปรทำนาย	b	Sd.E	Beta	t	p-value
แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	.284	.025	.587	11.187	.000
การรับรู้บทบาท	.445	.062	.375	7.137	.000
ค่าคงที่	-22.507				

 $R^2 = 0.719$ adj $R^2 = 0.514$ $F = 160.636$, Sig $F < .0001$ ***

สรุปสมการถดถอยที่ได้จากการคำนวณค่าคะแนนดิบ

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2$$

$$Y = -22.507 + 0.28x_1 + 0.44x_2$$

จากสมการอธิบายได้ว่า ตัวแปร การรับรู้บทบาทหน้าที่ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอ่างทอง โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก กล่าวคือ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เพิ่มขึ้น 1 คะแนน ในขณะที่ตัวแปรการรับรู้บทบาทหน้าที่ ในสมการไม่เปลี่ยนแปลง คะแนนการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพิ่มขึ้น 0.28 คะแนนเมื่อคณะกรรมการได้รับรู้บทบาทหน้าที่เพิ่มขึ้น 1 คะแนนในขณะที่ตัวแปรอีก 1 ตัวแปรไม่เปลี่ยนแปลง คะแนนการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพิ่มขึ้น 0.44 คะแนน

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (beta) พบว่า ตัวแปรทำนายที่สามารถทำนายการดำเนินงาน การปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดอ่างทอง เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (beta= 0.58) การรับรู้บทบาท (beta=.37) ตามลำดับ

สรุปสมการในรูปของคะแนนมาตรฐาน

$$Y = \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2$$

$$Y = -22.507 + 0.578 X_1 + 0.375 X_2$$

จากสมการอธิบายว่า หากปรับค่าตัวแปรทุกตัวในรูปสมการให้เป็นคะแนนมาตรฐานมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และควบคุมตัวแปรอื่นๆ ให้คงที่แล้วเพิ่มคะแนนแรงจูงใจ 1 คะแนน การปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จะเพิ่มขึ้น 0.58 คะแนนมาตรฐาน และเมื่อเพิ่มการรับรู้บทบาท 1 คะแนน การปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จะเพิ่มขึ้น 0.37 คะแนนมาตรฐาน

6. ปัญหาอุปสรรค

เมื่อพิจารณาข้อมูลพบว่าโดยส่วนใหญ่ปัญหาที่พบในส่วนของการปฏิบัติหน้าที่ส่วนใหญ่อยู่ที่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ไม่มีเบี้ยประชุมการแต่งตั้งไม่มาด้วยความสมัครใจ ขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการ มีตำแหน่งรับผิดชอบหลายตำแหน่ง ขาดการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ เวลาในการประชุมว่างไม่ตรงกัน การส่งคนมาแทนในการประชุมและขาดการสนับสนุนงบประมาณ

อภิปรายผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอ่างทอง สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอ่างทอง เป็นไปตามทฤษฎีของเฟรดเดอริก เฮอร์เบิร์กซ์ (Frederick Herzberg, 1973) ที่กล่าวว่า ได้กล่าวถึงแรงจูงใจในการปฏิบัติงานประกอบด้วยปัจจัยจูงใจเป็นสิ่งที่สร้างความพึงพอใจในงานที่เกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยให้บุคลากรรัก ชอบงานที่ปฏิบัติอยู่และทำให้บุคคลในองค์กรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งประกอบด้วยปัจจัยด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง ส่วนปัจจัยค้ำจุน (Hygiene or Maintenance Factors) ที่ประกอบด้วยด้านนโยบายการบริหารงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านสภาพการปฏิบัติงาน ด้านเงินเดือน/ค่าตอบแทน ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ด้านชีวิตความเป็นส่วนตัวซึ่งทั้งสองปัจจัยนี้เป็นสิ่งที่สร้างความพึงพอใจในงานที่เกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยให้บุคลากรรัก ชอบงานที่ปฏิบัติอยู่และทำให้บุคคลในองค์กรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พชรพร ครอบงำ (2549), ณัฐปภัฏ สันวิจิตร (2550) ที่พบว่า แรงจูงใจคือปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานด้านการบริหารของคณะกรรมการ

2. การรับรู้บทบาทหน้าที่ที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดอ่างทองตามทฤษฎีของพอร์เตอร์และลอว์เวอร์ (Porter, L.W. & Lawler, 1975) ที่กล่าวว่า การรับรู้บทบาทเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ถ้าหากการรับรู้บทบาทไม่ถูกต้องแล้วผลของการปฏิบัติงานจะ

เท่ากับศูนย์ ถึงแม้ความสามารถและแรงจูงใจจะอยู่ในระดับสูงก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผลการศึกษาของ สังคม ศุภรัตน์กุล (2546) การรับรู้บทบาทและแรงจูงใจของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกับการปฏิบัติงานในการให้บริการหลักใน ศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดหนองบัวลำพู พบว่าการรับรู้บทบาทของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกับการปฏิบัติงานในการให้บริการ หลักในศูนย์สุขภาพชุมชนส่วนใหญ่ มีอิทธิพลในระดับน้อย-ปานกลางกับการปฏิบัติงาน

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบล

เมื่อพิจารณาข้อมูลพบว่าโดยส่วนใหญ่ปัญหามักพบในส่วนของ บทบาทหน้าที่ส่วนใหญ่อยู่ที่ ผอ. ไม่มีเบี้ย ประชุม การแต่งตั้งไม่ได้มาด้วยความสมัครใจ ขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการ มีตำแหน่งรับผิดชอบหลายตำแหน่ง ขาด การสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ เวลาในการประชุมว่างไม่ตรงกัน การส่งคนมาแทนใน การประชุมและขาดการสนับสนุนงบประมาณ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. แรงจูงใจในภาพรวมมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อยู่ในระดับสูงและยังพบว่า ยังมีข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับปานกลางในเรื่อง ด้านการยอมรับนับถือด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง ด้านสภาพการปฏิบัติงาน ด้านเงินเดือนและ ค่าตอบแทน ดังนั้นควรส่งเสริมให้มีการยกย่องชมเชย ให้รางวัล พิจารณาจัดหาค่าตอบแทนในการประชุมหรือปฏิบัติงาน มอบประกาศเกียรติคุณให้แก่คณะกรรมการเมื่อมีการปฏิบัติงานสำเร็จ ถ้าจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ ยานพาหนะ ในการมา ประชุมหรือปฏิบัติงาน

2. การรับรู้บทบาทหน้าที่ที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่าระดับการรับรู้บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร รพ.สต. อยู่ในระดับปานกลางดังนั้นควรมีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ อย่างต่อเนื่องและจริงจัง

3. การปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่าระดับการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของ คณะกรรมการอยู่ในระดับปานกลางดังนั้นควรส่งเสริมสร้างแรงจูงใจและเพิ่มการรับรู้บทบาทหน้าที่ให้กับคณะกรรมการ เพิ่มเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ สำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นอย่างสูงที่ได้อนุมัติทุนสนับสนุน ในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานกองสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ สถาบันวิจัยสาธารณสุข (2552) คู่มือการให้บริการของโรงพยาบาลส่งเสริม

สุขภาพตำบล บริษัท ที คิว พี จำกัด บริษัท มณีสฟิล์มจำกัด

ณัฐปคัลภ์ สันวิจิตร(2550) “ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านบริหารของคณะกรรมการบริหาร โรงพยาบาล ชุมชน

จังหวัดชัยภูมิ” วิทยานิพนธ์สาขารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารสาธารณสุข

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พชรพร ครองยุทธ.(2549) “แรงจูงใจในการสนับสนุนจากองค์กรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ประสานงาน

สาธารณสุขระดับอำเภอ จังหวัดขอนแก่น”วิทยานิพนธ์สาขารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร

สาธารณสุข มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สังคม ศุภรัตน์กุล (2546) “การรับรู้บทบาทและแรงจูงใจของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกับการปฏิบัติงานในการ ให้บริการหลัก

ในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดหนองบัวลำภู” วิทยานิพนธ์สาขารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารสาธารณสุข มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อุทัย นิปีการสุนทร (2546) “คุณภาพชีวิตการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล จังหวัด อุบลราชธานี”

วิทยานิพนธ์สาขารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารสาธารณสุข มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Herzberg, F. (1973). “*The Motivation of Work. 2nd.ed*”. New York : John Wiley and Sons.

Porter Lyman’W.,LawlerIII,Edward E.and Heckman Richard I.(1957) “*Behavior in Organization.*

New York: McGraw Hill